

jaką odegrali w niej przywódcy mieszczaństwa. Podkreślono przy tym dywersyjny charakter tzw. obozu „Katolika“, walczącego otwarcie przeciw ruchowi robotniczemu i zmierzającego do odciążenia robotników od walki klasowej. Przy omawianiu dziejów powstań śląskich uwypuklono także negatywną rolę odegraną w nich przez Korfanteo. Szczegółowo przedstawiono także rolę odegraną przez Bytom w latach powojennego nasilenia rewolucyjnego w latach 1918—1922, przy czym wiele szczegółów wniosły zwłaszcza wspomnienia górnika St. Urbańczyka, jednego z uczestników walk tych czasów.

Dyskusja objęła także dzieje Bytomia w okresie władzy burżuazji niemieckiej w l. 1922—1945, okresie niezwykle brutalnego terroru politycznego i policyjnego w stosunku do ludności polskiej oraz czasu żywiołowej odbudowy i rozbudowy po Wyzwoleniu.

W toku omawiania problematyki narodowościowej przytoczono szereg cytatów często z nie znanych dotąd materiałów archiwalnych świadczących o odwiecznej polskości Ziemi Bytomskiej. Znalazły się wśród nich i listy mieszczan bytomskich z XVII w. pisane w języku polskim. Podkreślano także fakt, że literatura niemiecka doby przedhitlerowskiej, a zwłaszcza przewodniki krajoznawcze z początku XX w. stwierdzają istnienie silnego elementu polskiego w Bytomiu szczególnie wśród robotników. Ludność polska Bytomia zachowywała zawsze poczucie wspólnoty z resztą ziem polskich, co znalazło wyraz w objawach łączności z polskimi ruchami narodowo-wyzwoleńczymi XIX w.

Dyskusja wniosła także sporo ciekawych szczegółów do dziejów polskich organizacji kulturalnych i oświatowych na terenie Bytomia, zwłaszcza Biblioteki Bytomskiej powstałej w r. 1892 i Gimnazjum Bytomskiego.

Oceniając dorobek sesji bytomskiej podkreślić należy, że obrady ujawniły niewątpliwie dużo ciekawego materiału pozwalającego wszechstronnie spojrzeć na dzieje Bytomia, zwłaszcza w czasach nowożytnych. Żałować jednak należy, że zbyt mało miejsca poświęcono historii miasta w okresie feudalnym, szczególnie zaś początkom rozwoju Bytomia, którego 900-lecie dało impuls tegorocznym uroczystościom. Na podkreślenie zasługuje także bardzo pożądaný fakt, że w dyskusji wzięli liczny udział nie tylko pracownicy naukowí, ale i miejscowi działacze robotniczy i kulturalni, którzy wnieśli nowe materiały, często z własnych przeżyć i obserwacji. Sesja bytomska wzbogaci niewątpliwie nowymi materiałami przygotowywaną obecnie do druku pracę zbiorową poświęconą dziejom Bytomia.

Andrzej Wędzki

WALNE ZEBRANIE POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

W dniu 30 czerwca odbyło się Walne Zebranie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zebranie otworzył pod nieobecność wiceprezesa prof. Suszki sekretarz generalny Towarzystwa prof. Wojciechowski. Na wniosek prof. Wojciechowskiego powołano na przewodniczącego Zebrania prof. Alfreda Ohanowicza a na sekretarza Zebrania prof. Antoniego Horsta. Prof. Ohanowicz po objęciu przewodnictwa powitał obecnego na sali przedstawiciela PAN, sekretarza I Wydziału PAN, prof. Jana Wasilkowskiego i zaprosił go do zajęcia miejsca w Prezydium Zebrania. Z kolei poświęcił słowa wspomnienia członkom Towarzystwa i Komisji zmarłym w okresie sprawozdawczym. Zmarł więc prezes Towarzystwa prof. Zygmunt Lisowski (17. V. 1955), któremu przewodniczący poświęcił słowa gorącego wspomnienia. Nadto zmarli następujący członkowie: na Wydziale I: Seweryn Hammer (13. I. 1955); na Wydziale III: Marian Jedliński (14. 3. 1954) i Józef Widajewicz (16. 9. 1954); na Wydziale IIII: Władysław Górczyński (25. 6. 1953), Wacław Łastowski (31. 5. 1954), Tadeusz Banachiewicz (17. 9. 1954) i Lucjan Kaznowski (18. 3. 1954); na Wydziale IV: Ludwik Hirschfeld (7. 3. 1954). Z członków Komisji zmarli: mgr Nina Borowska

(13. 8. 1953), Stanisław Szczotka (11. 8. 1954), Marian Nadobnik (31. 12. 1953), Witold Dalbor (XIII. 1954), Józefa Orańska (4. 2. 1955), Kazimierz Wize (22. 11. 1953), Stefan Różycki (30. 6. 1953) i Teofil Kucharski (9. 6. 1955).

Zebrani uczcili pamięć Zmarłych przez powstanie i chwilę skupienia.

Następnie zastępca sekretarza generalnego dr Maria Wojciechowska odczytała sprawozdanie z działalności Towarzystwa za okres od ostatniego Walnego Zebrania w dniu 25 czerwca 1953 do dnia dzisiejszego.

W zakończeniu sprawozdania stwierdziła dr Wojciechowska co następuje:

„Kwestionowana przez kilka lat w Warszawie potrzeba istnienia regionalnych towarzystw naukowych ogólnych w środowiskach uniwersyteckich stała się wreszcie sprawą oczywistą; wykazała to jasno sytuacja w środowiskach, gdzie towarzystwo ogólne zabrakło — jak w Krakowie — lub gdzie działalność towarzystwa słabnie — jak we Wrocławiu. Nie ma jednak jeszcze pełnego zrozumienia istotnych zadań takiego towarzystwa, co powoduje dezorientację w kwestii jego struktury i organizacji. Trzy są punkty najbardziej sporne, najmocniej negowane: prowadzenie przez towarzystwa badań naukowych, wybór, a nie wpisywanie się członków i dwustopniowość członkostwa. W szerokich kołach naukowców sprawy te nie budzą żadnych wątpliwości.

Towarzystwo naukowe ogólne w środowisku uniwersyteckim jest związkiem twórczym, stowarzyszeniem twórców — naukowców. Związkowi tych ludzi nie może być wzbronione organizowanie badań naukowych. Wolno literatom, muzykom, plastykom wybierać członków do swego związku — z jakiej przyczyny bronić tego twórcom w dziedzinie nauki? Dwustopniowość właściwie pojęta, to zapewnienie wysokiego poziomu towarzystwa przy równoczesnym objęciu szerokich kół młodych, twórczych pracowników naukowych.

Najważniejszym zadaniem takiego towarzystwa jest stworzenie wspólnej platformy porozumienia dla twórców pracujących naukowców danego środowiska, tak członków jak i nieczłonków, zatrudnionych zawodowo w Uniwersytecie, Szkołach Wyższych, Instytutach Polskiej Akademii Nauk i resortowych, w laboratoriach fabrycznych, archiwach, muzeach, bibliotekach i wszędzie indziej bez względu na to, jakiemu resortowi podlegają ich posady. Dlatego do nadzoru nad towarzystwami naukowymi powołana jest jedynie naczelna organizacja nauki polskiej, Polska Akademia Nauk“.

W ożywionej dyskusji, która się rozwinęła po sprawozdaniu dr Wojciechowskiej zabierali głos prof. Wojciechowski, prof. Rudnicki, prof. Z. Kaczmarczyk, prof. Roguski, prof. Czekanowski, prof. Labuda, prof. Ajdukiewicz, prof. Czekanowski ponownie, prof. Ajdukiewicz ponownie, prof. Witkowski, prof. Urbańczyk, prof. Rudnicki ponownie, oraz przedstawiciel PAN prof. Wasilkowski.

Po udzieleniu na wniosek Komisji Rewizyjnej Zarządowi absolutorium przystąpiono do wyborów nowych członków. Wybrani zostali: na Wydziale I Adam Wiegner; na Wydziale II: Zdzisław Kępiński, Karol Pospieszalski, Władysław Rusiński, Kazimierz Kolańczyk, Kazimierz Piwarski, Bronisław Włodarski i Stanisław Zajackowski; na Wydziale III: Władysław Czarnecki, Józef Kaj, Bolesław Orgelbrand, Arkadiusz Piekara i Edward Stenz; na Wydziale IV: Tadeusz Kurkiewicz, Tadeusz Baranowski, Hugon Kowarzyk i Witold Zawadowski.

Z kolei przystąpiono do wyboru Prezydium Zarządu na najbliższe trzechletnie. Prezesem Towarzystwa wybrany został prof. Zygmunt Wojciechowski, wiceprezesem prof. Jerzy Suszko, sekretarzem generalnym prof. Antoni Horst, zastępcą sekretarza generalnego dr Maria Wojciechowska.

W wolnych wnioskach uchwalono wnioski prof. Wojciechowskiego o wezwaniu Zarządu do podjęcia przygotowań do obchodu jubileuszu stulecia Towarzystwa w r. 1957 i do skompletowania zbioru portretów prezesów Towarzystwa i fotografii członków Towarzystwa.